

21. november 2021

UKA2021/7
Erik Jensen

2022-mut Aningaasanut Inatsisissatut siunnersuut
(Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Naalakkersuisoq)

Matumuuna 2022-imut aningaasanut inatsisissatut Naalakkersuisut siunnersuutaannut Siumumit imaattumik oqaaseqarfigissavarput.

Siullermik Siumumiit aningaasaqarnermut akileraartarnermullu ataatsimiisitaliami suliami imaannaangissinnaasumi suleqatigiilluarsimanitsinnut qujarusuppugut. Politikikkut siunnerfigut assigiinngissaasaraluaqisut aningaasanut inatsisissami qulequttat amerlaqisut Siumup siuttuunerani suliat ingerlanneqarsimasut nangeqqinneqarnerat ersarimmat. Aammattaaq aappaagumut aningaasanut inatsisissamut tunngatillugu Naalakkersuisut isumaqatiginninniarnerni oqaloqatigiinnernut peqataatissimammatigut aammalu immersuilluaqataanissamut qujaniarnerput apuukkusupparput. Taamaasiornikkut Siumup siuttuunerani siunnerfiit suliarpassuillu aallartissimasagut inuiaqatigiinni pingaarutilerujussuit maanna Naalakkersuisut tamakku nangillugit ingerlateqqikkaat qujamasuutigigatsigu, naak soorunami qulequttat ilaat suli allaanerusinnaanerat takusinnaagaluaripput.

Utoqqalinersiutit:

Siumumiit ersarissumik oqaatigisaqattaarsimavarput utoqqaat pillugit partiilersuuffiunngitsumik kisiannili inersuarimi maani tamattaalluta utoqqarnut nunatsinni atugassaritneqartut erfalasulersaarutiginiarsariunnaarlugit pitsaasumik suleqatigiilluta malunnaatilimmik aaqqiivigisariaqarigut. Siumumiillu oqaatigissavarput utoqqalinersiutit qaffaaffigineqarnissaat soorunami tapersensoratsigu, kissaatigisimallutiguli utoqqalinersiutit qaffaassutaat ineqarnermut tapit (boligsikring-imik) ilanngartuiffiussanngitsut.

Qularutigingilara qinersisartut tamarluinnarmik eqqaamassagaat upernaq qineqqusaarnermi partiit sorliit neriorsuutigimmassuk utoqqalinersiutit akileraarutaajunnaarsinneqassasut aammalu Danmarkimisut annertussusilerneqassasut kiisalu neriorsuutigalugu ukiup nutaap aallartinneraniit tassa 1. Januar 2022 aallarnerfigalugu aaqqiiviginiarlugit neriorsuutigisimagaat.

Siumumiit uagut nuannaarutigeqaarput unneqqarilluta qineqqusaarsimagatta, ilisimagatsigu utoqqalinersiutit aaqqiiviginissaat inatsisit kalluagassai imaak mianerisassat amerlatigisartut, qaffaaniarnerugaluit kukkuluttuallannerinnakkut utoqqarnut sunniuteqanngitsoorsinnaanissaat ilisimagatsigu.

Siumut aningaasanut inatsimmut isumaqatigiinninniarnermi peqataanitsinni Naalakkersuisunut piumasaraarisimavarput ineqarnermut tapit ilanngullugit allannguuteqartoqartariaqartoq.

Tunngaviusumik utoqqalinersiutip ukiumut qaffaassutaa kr. 9.000ivoq, tassa agguaqatigiisillugu qaammammut kr. 750iulluni. Tassa akileraarutit peeraanni qaammammut kr. 420 qaffaassutaalluni.

Ineqarnermut tapit (Inuit Ataqtigiit Naalakkersuisuutitaqarnerisa nalaanni) allanngortinneqarput kr. 60.000miit aningaasarsiat kr. 1.000 kr qaffakkaangata 0,7% imik inuup nammineq akiliutaa qaffattassasoq, taamaattumik utoqqalinersiutit ukiumut kr. 9.000 qaffanneratigut, 6,3 % imik inuup nammineq ineqarnermut akilutigisartagaa qaffassasoq Naalakkersuisunut apuupparput eqqumaffigeqqullugu. Tamannalu Siumumiit imatut sunniuteqalissasoq naatsorsorsimavarput:

- Utoqqalinersiutilik qaammammut ineqarnermut kr. 3.000,- akiliisartoq, tassa akiliutip qaffannera kr. 189 sinnerilissallugu **kr. 231imik qaammammut pissarsinerulernissaq.**
- Utoqqalinersiutilik qaammammut ineqarnermut kr. 4.000,- akiliisartoq, tassa akiliutip qaffannera kr. 252 sinnerilissallugu **kr. 168imik qaammammut pissarsinerulernissaq.**
- Utoqqalinersiutilik qaammammut ineqarnermut kr. 5.000,- akiliisartoq, tassa akiliutip qaffannera kr. 315 sinnerilissallugu **kr. 105imik qaammammut pissarsinerulernissaq.**

Taamaattumik Siumup oqaatigissavarput ineqarnermut tapinut inatsit piaarnerpaamik kingusinnerpaamillu UPA 2022imut ilanngullugu allanngortinneqartariaqartoq soorlu killigititaq kr. 60.000imiit kr. 70.000imut aaqqillugu, taamaaliornikkut utoqqalinersiutit qaffaaffigineqarnerat sunniuteqarluarnerussamat. Tamanna ajornanngilaq soorlu siusinnerusukkut taamaaliortoqartareersoq. Taamaattumik Siumumiit utoqqalinersiutinik qaffaaniarneq annertunerusumik sunniuteqanngitsuussasoq ernumatigaarput, tamannalu taamaalissappat Siumumiit assut uggorissaqigatsigu. Soorlu oqaatigigippat utoqqalinersiutit qaffanneqarnerat ajunngissimaarutigineqarsinnaanngilaq "qaffaanerujussuartutut" taallugu qaammammut tigusartagassaat akileraarutit ineqarnermullu tapit eqqarsaatigalugit annikippallaarujussuarmat. Utoqqaat salloqittarneqarujussuarnissaat pinngitsoortittariaqarippat Siumumiit isumaqarput.

Utoqqaat utoqqalinersiutillit saniatigut isertaqarusuttut siorna Siumumiik pitsanngorsaavigisimasagut nangittumik aamma pitsanngorsaaffigeqqinissaannut suliaqut nangissavagut. Taamaasiornikkut utoqqalinersiuteqaraluarlutik sulisinnaasut periarfissaqartuartariaqarnerat, utoqqalinersiutiminnik ilanngaaffigineqaratik iliuuseqarfigerusullutigu.

Siumumiit Innarluutillit illersuisuanut Tilioq-mut aningaasaliissutit qaffaaffigineqarnerunissaat Siumumiit sukataarutigisimagaluaqaarput. Taamaattumik qularutigineqassanngilaq uagut Siumumiit innarluutillit pitsaannerusumik atugaqarnissaannut suliniarnerput aamma aalluteqqissagatsigu. Sanngiinnerusortatsinnut isumassortariaqartunullu aningaasaliissutit pitsanngorsaavigineqarnissaat anguniarusukkatsigu.

Mittarfiit aammalu aqqusineq:

Siumumiit isumaqarpugut nunap immikkoortui tamarmik naligiinnerusumik ineriartortinneqarnissaannut sulinerit ingerlasariaqartut. Taamaattumik Siumumiit tulluusimaarutigeqaarput maanna Naalakkersuisooqatigiilersimasut Siumup 2018imi siuttuunerani mittarfiit pillugit aaliangiisimani maanna Naalakkersuisooqatigiit tapersersulersimammattikkitt. Taamaasilluni Qaqortumi mittarfissaq 1.500 meteriusoq akuerineqareersoq maanna piviusunngortinneqalerpoq. Siumumiit tamanna soorunami tulluusimaarutigeqaarput, nunatta kujataani ukiorparpassuarni utaqqitinneqarsimasoq kiisami aallartinneqarsinnaanngormat.

Siumut angisuumik eqqarsarluni sapiissuseqarlunilu ingerlatsisarsimavoq. Taamaattumik suliniutit angisuut ilagaat Kangerlussuup Sisimiullu akornanni aqqusineq. Naak aappaagumut aningaasanut inatsimmut aqqusineq ilaatinneqanngikkaluartoq uagut Siumumiit tamatumap piviusunngortinnissaanut sukataaruteqarnissarput qularutigineqassanngilaq. Tamannami kommunimuinnaanngitsaq kisiannili inuiaqatigiinnut nunattalu karsianut isaatitsiviulernissaa upperigatsigu aamma qularutiginningsigu.

Siumumiit mittarfiit naannerusut piviusunngortinnissaannut piareersaatit ingerlanneqartariaqartut isumaqarpugut. Tassa Ittoqqortoormiuni, Tasiilami, Nanortalimmi, Kangaatsiami, Qasigiannuani, Qeqertarsuarmi aammalu Uummannami pilersaarutit ingerlanneqartariaqarput. Illoqarfiimmi minnerusut tikikkuminarsarnissaat aammalu inuussutissarsiornikkut ineriartornissaat pingaarutilerujussuummat. Taakkununga ilaatinneqassapput umiarsualiviit. Taamaaliornitsigut nunap immikkoortuisa tamarmik ineriartornissaminnut periarfissaqarnissaat upperigatsigu.

Illorsuit/Karrat:

Ilisimaneqartutuut Siumumiit anguniagaasa pingaernerit ilagaat aammalu pimoorulluinnagaata ilagaat Illorsuit ammaqqinneqarnissaat. Taamaattumik aningaasanut inatsimmi Karrat (Umiammakku) kangerluanni immikkut ittumik suliniutinut aningaasaliinerit pisimanagerat nuannaarutigeqaarput. Siumumiillu ersarissumik oqaatigissavarput uagut Illorsuarmiut nunaminnut uteqqinnissaat qulakkerniarlugu sulinerput pimoorullugu ingerlatissagatsigu.

Aalisarneq/Piniarneq:

Aalisarnikkut inuussutissarsiorneq nunatta nappatigaa, taamaattumillu ineriartortittuarnissaa naleqqussartuarnissaalu pisariaqarluinnartoq Siumumiit isumaqarpugut. Aalisarnikkut aningaasarsiornerup annertusartuaartinneqarneratigut pisassiissarnerit avammullu niuernerup aaqqissuuteqqinnerisigut Nunatta imminut napatilernissaanut aqutissiuusissagut Siumumiik upperaaput.

Siumumiik assorujussuaq nuannaarutigeqaarput qineqqusaarutigisimasarput aammalu isumaqatiginninniarnermi ersarissumik kissaatigisimasarput, tassalu sinerissap qanittuani aalisartunut qaleralinnut akitsuut peerneqartariaqartoq. Naak Naalackersuisut malartaasernaleraluartut uteriiseqataanerput aammalu anguniakkatsinnik qineqqusaarutigisimasatsinnillu piviusunngortitseqataanerput nuannaarutigeqaarput.

Siumumiik Aalisartut Ingerlaqqikkusuttut Peqatigiiffiata partiinut tamanut siorna saqqummiussimasaa aallaavigalugu, Siumumiit qulaajaasoqarnissaanut tunngasoq pimoorullugu Naalackersuisooqatigiinnut apuuttarsimagaluarparput. Kisiannili tassa takusinnaalerlutigu maanna Naalackersuisut tamanna tapersersornagu inissisimalersimasut. Uggornaqaaq.

Siumumiit isumaqarpugut aappaagumut aningaasanut inatsit inuiaqatigiinni napatitsisutinnut tassalu aalisartunut atugassiissutai pitsanngorsaavigineqarsimangitsut. Tamatumani soorlu ESU aqutigalugu aningaasaliissutit qaffaaffigineqassasut taamatuttaaq angallatinik aserortertitsisarneq aamma qaffaaffigineqartariaqavissortoq Siumumiit kissaatigisarsimasarput Naalackersuisooqatigiit aalisartortatsinnut ikiorsiisinaanissaq pitsanngorsaaviginngikkaat takusinnaagatsigu.

Periarfissaq manna iluatsillugu Siumumiit sakkortuumik Naalackersuisut piumaffigiumavagut Uummannap sulliani 6 meter qulaallugu angallatigut qaleralittassat nungussimanerat piaarnerpaamik aaqqivigeqqullugu. Innuttaasut aningaasarsiorusukkaluartut ilungersunartorujussuarmut Naalackersuisuniit suli utaqqisinneqarnerat akuersaarneqarsinnaanngilluinnarpoq.

Taamatuttaaq Siumumiit kissaatigeqaarput aappaagumut 2022imut nunatta kangiani (tunumi) qilalugartassiissutit 0-iitinneqarnerat allanngortinneqartariaqartoq. Tunumiut qilalugartassinneqarnissaat pisariaqavittoq Siumumiit tapersersussagapput qularutigineqassanngilaq.

Ilinniartitaaneq:

Nunatsinni meeqqat atuarfiata sutigut tamatigut nukittorsaavigineqarnissaa pingaarutilerujussuuvoq. Taamaattumik meeqqat atuarfianni angusat pitsanngorsaaviginissaanut kommuuniniit misilittakkat pitsaasut iluatsilluarsimasullu atorluarnerisigut ineriartortitsinissarput pingaarutilerujussuuvoq. Tamatumani kommuunit aammalu ilinniartitsisut kattuffiata IMAKp

suleqatigeneratigut sulinerit aaqqissuussinerillu ingerlanneqartariaqartut Siumumiit isumaqarpugut. Assersuutigalugu paasitinneqaqqammerpugut Oqaatsuni atuarfik oqoqarnera peqqutigalugu maanna meeqqat atuartut illumi allami atuartinneqartalersimasut. Pissutsit taamaattut kommuuni qanimut suleqatigalugit aaqqinneqapallattariaqarput aningaasaliiffiginerisugullu aaqqinneqartariaqarlutik.

Qanittukkunni maani inersuarmi Ilinniartitaanermut Naalakkersuisup apeqqarissaarneqarnerani Siumumiit apeqqutigisimavarput saviminerilermut ilinniarfiup Nuummiittup maanna oqummik eqqorneqaqqanerata kingunerisaanik ilinniarfiup KTI-mut nuunneqarnissaanut pilersaarutit sumut killinersut. Tamannami pilersaarut maanna Naalakkersuisuusut unittoorsimasutut inissimalertissimasat Siumumiit assorujussuaq ilungersunartutut isigigatsigu. Naalakkersuisorlu akisussaasoq ersarissumik susoqarniarnersoq oqariartuuteqartariaqartoq piumasarigatsigu.

Nunatta nappatigaa aalisarneq, taamaattumik Siumumiit isumaqarpugut imarsiornermut ilinniarfik pitsaanerusumik aningasaliiffineqarnissaa pisariaqavissoq, taamaasiornikkut soorlu aqumiut, skibsassistent il.il. ilinniartitaanerannut pitsaasumik sinaakkusiisoqarsinnaaqqullugu.

Inuussutissarsiutit / Aningaasarsiorfissat:

Nunatta pisuussutai sugaluartulluunniit inuiaqatigiit pigaavaat. Pisuussutitta iluaqutigineqarnerat tungaviussaaq aningaasarsiornikkut ineriartornitsinnut. Nunatsinni pisuussutitta uumassusillit uumassuseqanngitsullu niuerutigineqarnerini nunatsinnut innuttaasunullu aningaasarsiornikkut iluaqutaanerpaaffigisinnaasaat aallaavigineqartassaaq.

Nunatsinni inuussutissarsiutit isumannaatsut arlariissillugit ineriartortinnissaat Siumumiit pingaartilluinnarparput; aalisarnikkut, nunaateqarnikkut, suliffissuaqarnikkut, aatsitassarsiornikkut, takornariaqarnikkut nunattalu immikkuullarissumik pisussutaai, soorlu imeq, nilak, ujaqqat il.il. aamma aningaasaqarnitsinnut iluaqutaasussanngorlugit suliniutigiuartaiaqarput. Taakkumi isaatitsiviginissaat pilersikkutsigu nunatta aningaasarsiornikkut taamaasillunilu naalagaaffinngornissarsinnut aqut qanillisikkiartuinnassagatsigu.

Siumumiit nuannaarutigilluinnakkatta ilagivaat minguitsumik nukissiutitigut inerisaanerit ingerlanneqarnerat maanna Naalakkersuisut ingerlateqqillugu suliaq ingerlateqqimmassuk. Minnerunngitsumik Aasiaat Qasigiannguillu akornanni erngup nukinganik nukissiorfiliornissamut suliniutinut atatillugu. Tamatumunngalu aamma Utoqqarmiut Kangerluarsunnguani annertusaanerit ingerlanneqartussanngornerat.

Ineqarneq:

Siumup pingaartitaraa innuttaasut amerlanerpaat namminerisaminnik illoqalernissaat, taamaasiornikkut pisortat isumalluutiginigat imminut pilersorsinnaaneq pilersikkumallugu. Ullumilkkut illoqarfippassuarni aammalumi nunaqarfinni isorliunerusunilu ineqarniarnikkut

aaqqiisoqartariaqarpoq. Tassami illoqarfissuarmi Nuummi kisimi inissaaleqisoqanngilaq. Sinerissami tamani tamanna atuuppoq. Taamaattumik Siumumiit nuannaarutigeqaarput qineqqusaarutigisimasarput, aningaasanut inatsimmi aammalu isumaqatiginninniarnermi sukataarutigisimasarput nunaqarfinni isorliunerusunilu sanaartorneq aallarteqqilluarniarlugu aningaasalersueriaaseq 95/5 atorlugu periarfissat eqquteqqinneqarlermat. Taamatuttaaq inuusuttunut inissialiornissanut pilersarusiornissamut alloriarnerit pisussanngormata. Siumumiilli oqaatigissavarput aningaasanut inatsimmi kr. 8 mio. immikkoortinneqarsimasut atorluarneqarsinnaalluarmata, ilisimasarput malillugu soorlu assersuutigalugu Uummannami inuusuttunut inissialiornissamut Avannaata Kommunia nunagissaanermut aningaasartuuteqareermat, taamaasilluni sanaartornissat sukkanerusumik pitsaanerusumillu timitalersinnaanissaat piareersareernikuullugu.

Siumumiit aamma nuannaarutigeqaarput Namminersorlutik Oqartussat inissiaataanni INImiit aqunneqartuni ukiortaamiit ineqarnermut akiliutit qaffannissaraluaq ilaatigut 9% tikillugu annertussusilik, peeqqullugu sukataarutivillu sukataarutigisimasarput maanna peerneqartussanngormat. Taamaasiornikkut innuttaasut isertitakinnerusut aammalu akunnattumik isertitallik kaasarfiinut aallerniarnerugaluaq pisussaajunnaarmat.

Siumumiillu nunarput tamakkerlugu ineqarnermi aserfallatsaaliinermut kinguaattoorutit aaqqiissuteqarfiginissaat suleqataaffigissavarput, isumaqaratta innuttaasut pitsaasunik ullutsinnullu naleqquttunik ineqarnissaat pingaarutilerujussuusoq.

Naggaataatigut Siumumiit oqaatigissavarput tupinnartorujussuussammat Siumup anguniagai, qineqqusaarutai aammalu siuttuuffigisimasai akililerlugit taasiniartutut inissisimassagutta.

Siumumiit siullermeerinninnermi aammalu aappassaaneerinninnermi oqariartuutigisagut amerlasoorujussuit aningaasanut inatsisimmut ilanngunneqarput, naak atsiqataanngikkaluartugut. Taamaattumik atsiqataannginneq isumaqanngilaq aningaasanut inatsimmut akuserseqataannginneq.

Siumumiit tupiginngilluinnarparput Aningaasaqarnermut Naalakkersuisup tunuarniuteqarnera. Tassami inuttut ataqqinaatini piginnassaguniuk taamatut annariarnissani avaqqussinnaanngimmagu. Tatiginassuseq, naapertuilluarneq aammalu unneqqarinneq ilisarnaatitut pigissagaanni aamma innuttaasunut sullissinnermi piviusumik sulinnermi tamanna pigisariaqartoq Siumumiit isumaqarpugut. Akileraaratartut allaat pissakinnerusut aningaasaataat atorlugit akissaqareersunut immikkoortitsilluni sullissisimanera kimilluunniit akuersaarneqarsinnaanngilaq. Inuiaqatigiinnullu una oqaatigissavarput, tusagassiorfitsigut paasisasi aali ilaannaminiinnangui. Iluliarsuup qaava kisiat paasineqarpoq, sulilu amilaarnartorpassuarnik puttussuuttoqassasoq naatsorsuutigineqassaaq. Innuttaasut akileraaratartut aningaasaataannik

unioqutitsillu ukiorpassuarni Inuit Ataqtigiinniit siuttuuffigineqarluni maani ingerlanneqartarsimasoq KIISAMI KIISAMI paasineqalerpoq. Erseqqissaatigissavarpullu nipangersimasussaataaneq peqqutigalugu maani saqqummiunneqarnissaat ingerlanneqarsinnaangimmat.

Siumut tassaangilaq ajortussarsiuinnartoq aammalu suleqatiginnikkusussuseqanngitsoq. Siumumi eqqortussaq minnerunngitsumillu innuttaasut pillugit sulinerput sallerpaajuaannarpoq. Piffissarlu manna iluatsillugu Siumumiit nakkutilliisoqarfiup eqqortumik unneqqarissumillu malitassallu malillugit sulilluarsimaneranut qtsavigiumavarput aammalu piffissami tullermi sulii suliasat annertungaartut torersagassallu amerlangaartut sulilluarnissaannik kissaallugit.

Taamatut oqaaseqarluta Siumumiit aappaagumut aningaasanut inatsimmut akuerseqataalluta taaseqataassaagut.

.....

Qujanaq.